

1. Czy doradcę zawodowego oraz ekspertów z zakresu przedsiębiorczości/biznesu dokonujących oceny merytorycznej formularzy rekrutacyjnych można wykazać w kosztach bezpośrednich?

Tak, przedmiotowe wydatki można wykazać w kosztach bezpośrednich. W kosztach bezpośrednich nie należy jednak uwzględniać zadania o nazwie „rekrutacja”.

2. Czy osoby z niepełnosprawnością muszą mieć orzeczenie i czy muszą je przedłożyć wnioskodawcy?

Zgodnie z WLWK oraz Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków z Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020, osoby z niepełnosprawnością to osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a także osoby z zaburzeniami psychicznymi w rozumieniu ustawy o ochronie zdrowia psychicznego. Niepełnosprawność danej osoby potwierdzana jest w dokumentach określonych w ww. ustawach. Warunkiem kwalifikowalności uczestnika projektu jest spełnienie przez niego kryteriów kwalifikowalności uprawniających do udziału w projekcie, potwierdzonych odpowiednim dokumentem urzędowym lub zaświadczeniem, a jedynie w przypadku braku możliwości uzyskania ww. dokumentu odpowiednim oświadczeniem uczestnika projektu.

3. Czy studenci mogą być objęci wsparciem?

Studenci studiów stacjonarnych (o ile nie pracują) są uznawani za osoby bierne zawodowo. Ich udział w projekcie jest więc możliwy, o ile są osobami powyżej 29 roku życia.

4. Czy w przypadku, gdy wnioskodawca składa 2 wnioski w odpowiedzi na konkurs, kryterium dotyczące jego potencjału finansowego jest badane w odniesieniu do wydatków przewidzianych w obu tych wnioskach łącznie?

Przedmiotowe kryterium badane jest w odniesieniu do pojedynczego wniosku.

5. W jaki sposób będzie weryfikowane kryterium dotyczące potencjału finansowego w przypadku projektu realizowanego przez: lidera, partnera i partnera będącego jednostką sektora finansów publicznych?

Ocena będzie polegała na porównaniu łącznego obrotu lidera i partnera spoza sektora finansów publicznych z łącznymi wydatkami tych podmiotów w roku, w którym są one najwyższe (o ile partnerowi przypisano wydatki w budżecie).

6. Czy jako wkład własny, wymagany w projekcie, można wnieść wkład od uczestników?

Wnioskodawca może zobowiązać uczestnika projektu do zapewnienia części środków własnych na założenie przedsiębiorstwa. Środków tych nie należy jednak wykazywać w projekcie jako wkład własny wnioskodawcy, ponieważ zgodnie z wymogami konkursu wartość dotacji na rozpoczęcie

działalności gospodarczej nie wchodzi do podstawy wyliczenia kwoty wkładu własnego wnioskodawcy.

7. Czy w projekcie należy założyć stypendium szkoleniowe dla uczestników projektu?

Stypendium stanowi jedną z możliwych form wsparcia towarzyszących wsparciu zasadniczemu. Nie ma obowiązku uwzględniania go w projekcie.

8. Jakie wydatki należy objąć pomocą *de minimis* w przypadku wsparcia pomostowego?

*Dla potrzeb wyliczenia wartości wsparcia pomostowego w postaci szkoleń lub doradztwa, udzielonego na rzecz uczestnika projektu w formie pomocy *de minimis*, należy uwzględnić wydatki kwalifikowalne, które stanowią podstawę dla wyliczenia pomocy publicznej odpowiednio na szkolenia i doradztwo (zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. – ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych).*

Jednocześnie doradztwem w rozumieniu przepisów o pomocy publicznej są jedynie usługi, które nie mają charakteru ciągłego ani okresowego, nie są też związane ze zwykłymi kosztami operacyjnymi przedsiębiorstwa, takimi jak rutynowe usługi doradztwa podatkowego, regularne usługi prawnicze lub reklama. W pozostałych przypadkach, doradztwo świadczone w ramach wsparcia pomostowego należy uznać za rodzaj zindywidualizowanego szkolenia i zastosować analogiczny katalog wydatków, jak w przypadku pomocy na szkolenie.

9. Czy specjaliści ds. monitorowania działalności gospodarczych oraz ich przejazdy służbowe mogą być wykazane w ramach kosztów bezpośrednich?

Wydatki te stanowią koszty pośrednie. Tym samym nie należy ich wykazywać w ramach kosztów bezpośrednich.

10. Ile wizyt należy przewidzieć w miejscu prowadzenia przez uczestnika projektu działalności gospodarczej – 2 monitorujące i 2 kontrolne?

Zgodnie ze wzorem Regulaminu przyznawania środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości, stanowiącym załącznik do Regulaminu konkursu, co najmniej 2 razy w okresie do 36 miesięcy od rozpoczęcia przez uczestnika projektu działalności gospodarczej wnioskodawca ma obowiązek przeprowadzić 2 kontrole oraz 2 wizyty monitorujące. Ww. dokument nie wprowadza jednak szczegółowych regulacji w zakresie przedmiotu/zakresu obu wizyt czy też wyprzedzenia, z jakim uczestnik projektu powinien być o nich informowany, dlatego też możliwe jest przeprowadzenie monitoringu/kontroli w trakcie łącznie 2 wizyt w całym wymaganym okresie. Powyższe nie stoi jednak na przeszkodzie, aby wnioskodawca wprowadził w tym zakresie bardziej restrykcyjne regulacje.

11. Czy można zaplanować wypłatę dotacji w 2 transzach, nie natomiast w 1?

Zgodnie ze wzorem Regulaminu przyznawania środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości, stanowiącym załącznik do Regulaminu konkursu środki finansowe na rozwój przedsiębiorczości wypłacane są uczestnikowi projektu w jednej transzy. Wnioskodawca może jednak odejść od ww. rozwiązania, wprowadzając system zaliczkowo-refundacyjny, co powinno zostać wskazane we wniosku oraz uzasadnione pod kątem celowości takiego rozwiązania.

12. Czy wsparcie pomostowe finansowe dla każdego uczestnika projektu można zaplanować od razu na okres 12 miesięcy?

Tzw. wsparcie pomostowe finansowe przedłużone powinno być przyznawane jedynie w przypadku utrzymujących się problemów z płynnością finansową danego uczestnika projektu. Nie jest więc zasadne zakładanie we wniosku wypłaty przedmiotowego wsparcia w stosunku do każdego uczestnika projektu, który otrzyma dotację inwestycyjną.

13. Czy wsparciem można objąć tylko kobiety po 29. r.ż.?

Tak, o ile wynika to z przedstawionej we wniosku analizy sytuacji kobiet i mężczyzn.

14. Czy w ramach projektu można zapewnić opiekę na dziećmi?

Tak, o ile wnioskodawca wykaże zasadność takiej formy wsparcia.

15. Czy szkolenia zawodowe należy przewidzieć dla wszystkich uczestników projektu?

Zgodnie z kryterium dostępu B.1.4 każdego uczestnika projektu należy objąć działaniami szkoleniowymi przygotowującymi do prowadzenia działalności gospodarczej (tzw. ABC przedsiębiorczości). Nie ma wymogu obejmowania każdego uczestnika projektu szkoleniami innymi niż przygotowujące do prowadzenia działalności gospodarczej, np. szkoleniami zawodowymi. Z opracowanego dla danego uczestnika projektu IPD może jednak wynikać potrzeba wsparcia właśnie w formie szkolenia zawodowego, dlatego też zasadne jest założenie w projekcie przedmiotowych szkoleń przynajmniej dla części uczestników projektu.

16. Przez kogo powinno być świadczone poradnictwo zawodowe? Do jakiej kategorii przypisać przedmiotowy wydatek w budżecie?

Zgodnie z Regulaminem konkursu: świadczenie w projekcie usług doradztwa personalnego oraz poradnictwa zawodowego ma być prowadzone przez podmiot, który posiada wpis do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia. Jeśli wnioskodawca jest podmiotem prowadzącym agencję zatrudnienia, koszty związane z poradnictwem zawodowym w projekcie można wykazać w ramach kategorii – Personel (w takim przypadku we wniosku należy zamieścić informację, że wnioskodawca prowadzi agencję zatrudnienia), gdy jednak wnioskodawca nie posiada wpisu do ww. rejestru, przedmiotowy koszt powinien zostać wykazany w kategorii – Podmioty zewnętrzne.

17. Czy doradztwo zawodowe może zostać zaplanowane 2 razy – raz przy rekrutacji, drugi raz w związku z tworzeniem IPD dla uczestnika projektu?

Obowiązkowym elementem rekrutacji do projektu jest rozmowa z doradcą zawodowym, której celem jest weryfikacja predyspozycji kandydata do samodzielnego założenia i prowadzenia działalności gospodarczej. Natomiast po zakwalifikowaniu danej osoby do projektu, powinna ona zostać objęta – już jako uczestnik projektu – poradnictwem zawodowym zmierzającym do identyfikacji jej potrzeb m.in. poprzez diagnozowanie potrzeb szkoleniowych, możliwości doskonalenia zawodowego oraz opracowaniem lub aktualizacją Indywidualnego Planu Działania lub innego dokumentu pełniącego analogiczną funkcję.

18. Czy uczestnik projektu może założyć działalność w formie spółki prawa handlowego, stowarzyszenia lub fundacji?

Nie jest możliwe założenie w ramach projektu działalności w formie spółki prawa handlowego, fundacji lub stowarzyszenia.

19. Czy możliwe jest kwalifikowanie w projekcie kosztów leasingu samochodu, wykorzystywanego w celu realizacji asystentury z wykorzystaniem mentoringu w miejscu prowadzenia działalności gospodarczej przez uczestnika projektu?

Założone w projekcie wydatki powinny być racjonalne i niezbędne dla realizacji projektu, co podlega ocenie przez członków Komisji Oceny Projektów, którzy mogą uznać za działanie bardziej efektywne kosztowo kwalifikowanie w projekcie kosztów podróży do miejsca prowadzenia działalności gospodarczej przez uczestnika projektu lub zwrot kosztów dojazdu uczestnika projektu do miejsca świadczenia tego typu usług.

20. Czy wymagane jest prowadzenie procedury odwoławczej zarówno na etapie rekrutacji, jak i oceny biznesplanu?

Zgodnie z Minimalnym wzorem regulaminu rekrutacji uczestników do projektu oraz Regulaminem przyznawania środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości, stanowiącymi załączniki do Regulaminu konkursu, procedurę odwoławczą należy zapewnić zarówno na etapie rekrutacji do projektu, jak i od wyników oceny wniosków o przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości oraz wniosków o przyznanie wsparcia pomostowego.

21. Czy można zawęzić propozycje działalności do np. call center?

Wybór rodzaju planowanej do rozpoczęcia działalności należy do kandydata, który już w formularzu rekrutacyjnym wskazuje: branżę, w której zamierza działać, posiadane kwalifikacje i umiejętności niezbędne do prowadzenia tejże działalności gospodarczej, posiadane zasoby oraz stopień przygotowania inwestycji do realizacji. Zawężenie przez wnioskodawcę branż, w których możliwe będzie rozpoczęcie działalności gospodarczej przez uczestników projektu może zostać ocenione przez członków Komisji Oceny Projektów jako działanie ograniczające dostęp do wsparcia.

22. W kontekście kryterium dostępu B.1.4 jakie formy wsparcia należy założyć w projekcie?

W kryterium wskazano formy wsparcia obligatoryjne na poziomie projektu, obligatoryjne w stosunku do każdego uczestnika projektu oraz wymóg objęcia każdej osoby, która rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej w ramach danego projektu przynajmniej jednym rodzajem wsparcia pomostowego.

W projekcie należy obligatoryjnie założyć:

- *działania szkoleniowo-doradcze dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej,*
- *wsparcie w formie bezwrotnych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej nie wyższe niż 6-krotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia na osobę,*
- *wsparcie pomostowe dla osób, które rozpoczęły prowadzenie działalności gospodarczej w ramach danego projektu, obejmujące:*
 - a. *usługi doradczo-szkoleniowe o charakterze specjalistycznym (indywidualne i grupowe) udzielane w okresie pierwszych 12 miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej,*
 - b. *usługi asystentury z wykorzystaniem mentoringu,*
 - c. *wsparcie finansowe wypłacane miesięcznie w kwocie nie większej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w przepisach o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, obowiązującego na dzień wypłacenia wsparcia bezwrotnego (dotacji) przez okres od 6 do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej.*

Okres świadczenia usług doradczo-szkoleniowych (o których mowa w lit. a powyżej) oraz okres, przez jaki zapewnione zostanie wsparcie pomostowe finansowe (o którym mowa w lit. c powyżej) nie musi jednak wynosić dokładnie 12 miesięcy.

W celu spełnienia wymogów wskazanych w lit. a powyżej należy założyć w projekcie szkolenia indywidualne i grupowe bądź doradztwo indywidualne i grupowe, bądź szkolenia grupowe i doradztwo indywidualne.

Zgodnie z kryterium, każdego uczestnika projektu należy objąć wsparciem z zakresu:

- *doradztwa zawodowego przynajmniej przed otrzymaniem wsparcia (tj. na etapie rekrutacji), w celu określenia predyspozycji i umiejętności przedsiębiorczych;*
- *działań szkoleniowych przygotowujących do prowadzenia działalności gospodarczej.*

Dla każdego uczestnika projektu, który rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej należy również zaplanować przynajmniej jeden rodzaj wsparcia pomostowego.

23. Czy ze środków wsparcia pomostowego finansowego można pokryć koszty szkoleń?

Wsparcie pomostowe finansowe powinno być przeznaczone na pokrycie kosztów bieżącej działalności przedsiębiorstwa, takich jak: czynsz, ubezpieczenia, opłaty eksploatacyjne, opłaty telekomunikacyjne, materiały eksploatacyjne typu: papier do drukarki, tonery, koperty, zlecenie obsługi księgowej itp. Koszty szkoleń uczestników projektu, którzy uzyskują dotację na rozpoczęcie

działalności gospodarczej można natomiast pokryć w ramach wsparcia pomostowego niefinansowego, obejmującego usługi doradczo-szkoleniowe o charakterze specjalistycznym (indywidualne i grupowe) udzielanego w okresie pierwszych 12 miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej.

24. Czy członkowie Komisji Oceny Wniosków mogą być pracownikami wnioskodawcy?

Zgodnie ze wzorami kart oceny biznesplanu stanowiącymi załączniki do Regulaminu konkursu, z udziału w pracach Komisji Oceny Wniosków (KOW) wyklucza powiązanie z uczestnikami projektu ubiegającymi się o dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Jeśli więc pracownicy wnioskodawcy nie są powiązani w rozumieniu ww. dokumentów i jednocześnie posiadają udokumentowaną wiedzę oraz doświadczenie z zakresu prowadzenia i/lub promocji przedsiębiorczości, mogą zostać powołani do Komisji Oceny Wniosków.

25. W jaki sposób założyć okres realizacji projektu?

Wnioskodawca sam określa, ile powinien trwać projekt, mając na uwadze osiągnięcie zaplanowanego celu i wskaźników oraz spełnienie kryteriów dostępu. Wnioskodawca jest zobowiązany do osiągnięcia zaplanowanych we wniosku wskaźników, w szczególności wskaźników kluczowych wynikających z WLWK.

26. W jaki sposób należy dokonać pomiaru obowiązkowego wskaźnika rezultatu Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej w kontekście wymogów wynikających z kryterium B.1.6 oraz obowiązku monitorowania działalności przez okres 36 miesięcy?

Zgodnie z definicją ww. wskaźnika mierzy on liczbę osób, które po otrzymaniu środków z EFS na założenie własnej firmy podjęły działalność gospodarczą (na podstawie daty rozpoczęcia działalności gospodarczej widniejącej np. na zaświadczeniu o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej) oraz pracowników zatrudnionych przez te osoby na podstawie umowy o pracę (w rozumieniu Kodeksu pracy). Z definicji tego wskaźnika wynika również konieczność wykazania wszystkich pracowników zatrudnionych przez uczestników projektu w okresie do 12 miesięcy od dnia uzyskania przez uczestnika wsparcia finansowego z EFS oraz niewykazywanie uczestników, którzy zaprzestali prowadzenia działalności gospodarczej przed upływem okresu dwunastu miesięcy. W praktyce oznacza to, iż wnioskodawca, chcąc prawidłowo wykazać osiągnięcie danego wskaźnika, powinien założyć, że uczestnik projektu, który otrzyma dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej, powinien brać udział w projekcie jeszcze przynajmniej przez okres 12 kolejnych miesięcy. W innym przypadku (np. udzielenia dotacji na 7 m-cy przed planowanym końcem projektu) uczestnik projektu mógłby nie zostać uwzględniony we wskazanym wskaźniku rezultatu. Samo badanie osiągnięcia wskaźnika dokonywane jest każdorazowo po zakończeniu udziału przez uczestnika w projekcie, a to wnioskodawca określa (np. na podstawie określonej ścieżki wsparcia), w którym momencie osoba kończy udział w projekcie. Zgodnie z zapisami Regulaminu konkursu zawartymi w Podrozdziale 2.4.1 Wskaźniki rezultatu i produktu (s.32) „wskaźniki rezultatu odnotowują efekt wsparcia bezpośrednio po zakończeniu udziału w projekcie i mierzone są do 4 tygodni od zakończenia udziału przez uczestnika w projekcie. Dane dotyczące

sytuacji uczestnika po upływie 4 tygodni od zakończenia udziału w projekcie nie mogą być uwzględnione we wskaźnikach rezultatu”.

Odrębną kwestią jest monitorowanie spełnienia warunku wynikającego z kryterium dostępu B.1.6 – Projekt zakłada, że działalności gospodarcze rozpoczęte w ramach projektu prowadzone będą przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia zakończenia wsparcia w ramach projektu. Samo kryterium jest weryfikowane na etapie oceny formalno-merytorycznej wniosku, natomiast fakt prowadzenia przez uczestnika projektu działalności gospodarczej rozpoczętej w ramach projektu przez okres wynikający z treści kryterium, powinien być zweryfikowany przez beneficjenta po 12 miesiącach od dnia zakończenia przez danego uczestnika udziału w ostatniej formie wsparcia w ramach projekt (udzielenia mu ostatniej formy wsparcia). Sposób weryfikacji określa wnioskodawca we wniosku o dofinansowanie projektu. Fakt prowadzenia działalności gospodarczej przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia zakończenia wsparcia w ramach projektu może podlegać również kontroli przeprowadzonej przez IZ RPO.

W odniesieniu do obowiązku wynikającego z przypisu 9 na str. 11 Regulaminu konkursu, iż „Beneficjent ma obowiązek monitorowania prawidłowości wydatkowania środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości przyznanych uczestnikowi projektu w okresie do 36 miesięcy od rozpoczęcia działalności gospodarczej w ramach projektu”, IZ RPO pragnie doprecyzować, iż obowiązek ten dotyczy wyłącznie monitorowania faktu prowadzenia działalności gospodarczej przez uczestnika projektu we wskazanym okresie, co jest niezbędne w kontekście monitorowania trwałości udzielonego w ramach RPO wsparcia. Nie wiążą się z tym bezpośrednie konsekwencje ani dla uczestnika projektu, ani dla beneficjenta.

PRZYKŁAD 1:

Okres realizacji projektu 01.01.2017-31.12.2018

Udzielenie dotacji uczestnikowi „X” – 05.06.2017

Rozpoczęcie prowadzenia działalności gosp. przez „X” – 01.07.2017

Dzień udzielenia ostatniej formy wsparcia pomostowego – 30.06.2018 (jest to również przyjęta przez beneficjanta data zakończenia udziału w projekcie przez wskazanego uczestnika „X”)

Uczestnik „X” zostanie wykazany we wskaźniku Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej

PRZYKŁAD 2:

Okres realizacji projektu 01.01.2017-31.12.2018

Udzielenie dotacji uczestnikowi „Y” – 05.02.2018

Rozpoczęcie prowadzenia działalności gosp. przez „Y” – 01.03.2018

Dzień udzielenia ostatniej formy wsparcia pomostowego – 31.12.2018 (jest to również przyjęta przez beneficjanta data zakończenia udziału w projekcie przez wskazanego uczestnika „Y”)

Uczestnik „Y” nie zostanie wykazany we wskaźniku Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej

27. W jaki sposób opisać we wniosku monitorowanie faktu prowadzenia działalności gospodarczej przez okres 12 miesięcy od daty zakończenia wsparcia w ramach projektu?

We wniosku o dofinansowanie projektu powinna znaleźć się informacja, jak ww. okres będzie monitorowany i w jaki sposób informacja o tym będzie przekazana IZ RPO.

28. Jakie informacje należy zamieścić w polu *Trwałość projektu/działań/usług* w punkcie C.4.B wniosku o dofinansowanie?

IZ RPO rekomenduje wykorzystanie tego pola na opis trwałości wsparcia (dotacji) udzielonego w projekcie, w szczególności w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej przez okres 12 miesięcy od daty zakończenia wsparcia w ramach projektu oraz w okresie do 36 miesięcy od rozpoczęcia działalności gospodarczej w ramach projektu.